

Lærere lærer i praksis

Per Fibæk Laursen, Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet

Kommentar til artiklen "Naturfagslæreres konstruktion af forståelse og fortolkning af erfaring i første praksis" i MONA, 2012(2)

Læreres grund- og efteruddannelse er i dag tilrettelagt efter forældede forestillinger om hvor lærere lærer. Kort sagt afspejler uddannelserne en forestilling om at lærere er færdigt uddannede når de har bestået deres eksamen, og kun af og til har brug for et opdaterende efteruddannelseskursus. Og en forestilling om at lærere lærer ved at tilegne sig teoretisk viden enten i grunduddannelsen eller på efteruddannelseskurser og bagefter går ud og anvender denne viden i praksis i deres undervisning. Denne form for teoretisk læring efterfulgt af praktisk anvendelse forekommer naturligvis, men forskningen peger på at andre måder at lære på er dominerende, og det bør få konsekvenser for tilrettelæggelse af uddannelserne.

Birgitte Lund Nielsen påviser i sin artikel at nyuddannede naturfagslærere først og fremmest udvikler deres fagligt pædagogiske kompetencer ved at afprøve i praksis og ved at lære i samspil med kolleger. Lærerne har behov for støtte i disse to dominerende måder at lære på. Med hensyn til at lære gennem at afprøve i praksis er det afgørende for et godt resultat at lærerne tolker deres erfaringer i forhold til elevernes begrebsudvikling og ikke blot i forhold til om eleverne er aktive og synes det er sjovt. Med hensyn til at lære i kollegialt samspil er udfordringen kort sagt at der ikke på alle skoler er lige meget kollegialt samspil at lære af.

Birgitte Lund Niensens resultater peger sammen med anden forskning om lærerstuderende (fx Lindhart, 2007) og lærere (se fx Laursen & Plauborg, 2006, for en oversigt) på blandt andet følgende om lærerstuderendes og læreres kompetenceudvikling:

- Lærere og lærerstuderende lærer på mange måder og i mange sammenhænge.
- De lærer i samarbejde med andre i tilsvarende situationer.
- De har derfor behov for at kunne støtte sig til et kollegialt fællesskab.
- Nyuddannede lærere har en stor udfordring med at tilegne sig rutiner og færdigheder.
- Lærerstuderende og lærere følger egne dagsordener og projekter i deres læring.

- Eleverne og deres læring er en vigtig inspirator for lærernes læring.
- En ny didaktisk teori får ikke i sig selv rutinerede lærere til at ændre praksis – det kræver coaching eller anden støtte i klasseværelset.

Lad mig pege på tre konsekvenser som denne viden bør få:

Alle skoler bør tilbyde introduktionsprogrammer til nyuddannede lærere. Det er en illusion at tro at man er færdiguddannet blot fordi man har bestået eksamen. Desværre er forholdene for nyuddannede baseret på denne illusion inden for hele professionsbacheloruddannelsernes område. Der er brug for introduktionsprogrammer hvor nyuddannede har reducerede arbejdsforpligtelser og har adgang til netværkssamarbejde med ligestillede og coaching fra mentorer.

Skolerne bør satse på at intensivere og kvalificere teamsamarbejdet. Teamsamarbejde virker i retning af at øge kvaliteten af skolens undervisning. Den afgørende udfordring er at få selve undervisningen på dagsordenen og bruge teamet som forum for kollegial coaching og udveksling af idéer og erfaringer.

Vi har brug for praktisk baseret efter- og videreuddannelse. Diplom- og masteruddannelser består i dag i at lærere deltager i teoretisk undervisning på en professionshøjskole eller et universitet og aflægger eksamen ved at skrive opgaver. Vi har brug for nye tilbud hvor deltagerne får observatører med ind i klasseværelset, får feedback på deres undervisning og aflægger eksamen ved at gennemføre noget nyt i praksis.

Referencer

- Laursen, P.F. & Plauborg, H. (2006). *Læreres praksislæring*. I: Lund, J.H., & Rasmussen, T.R. (red.), *Almen didaktik i læreruddannelse og lærerarbejde* (s. 424-443). Aarhus: Kvan.
- Lindhart, L. (2007). *Læring som deltagelse i vekslende handlesammenhænge. Hvor lærer en lærer at være lærer?* Ph.d.-afhandling. Aalborg: Aalborg Universitet.